

UNIVERSITATEA EFTIMIE MURGU
FACULTATEA DE STIINTE ECONOMICE SI
ADMINISTRATIVE RESITA

NOTIUNEA SI FUNCTIILE MONEDEI

COORDONATOR:

LECT. UNIV. TIBREA MIHAI

STUDENTA:

SPIRIDON SILVANA

A.P. 3.3

RESITA

2006

Notiunea de moneda

Denumirea de *moneda*, prezenta in mai multe limbi, vine din timpul Imperiului Roman, urmare e a faptului ca atelierul unde se confectionau piesele metelice fusese instalat alaturi de templul zeitei *Moneta* din Roma.

Pe teritoriul tarii noastre, i.C. , circulau monede de provenienta greceasca. Prima emisiune proprie apartine Histriei, cu peste doua milenii in urma. La inceput, sefii uniunilor tribale geto-dacice au reprodus monede macedonene, iau mai tarziu in timpul domniei lui Burebista si Decebal, se trece la imitarea denarului roman republican de argint.

O trasatura specifica a economiei de piata consta in limitarea schimburilor directe de marfuri si servicii (trocul) si generalizarea utilizarii banilor.

In conversatia de fiecare zi, termenul de *bani* este utilizat pentru a insemna mai multe lucruri foarte diferite. Unul dintre acestea este tocmai *moneda*, cand se pune intrebarea “Aveti bani la d-voastra?” in realitate numai o mica proportie din valoarea in dolari a cumparaturilor, probabil in jur de 1% este platita cu ajutorul monedei. Deci, aceasta definitie populara a banilor este foarte ingusta pentru a fi utilizata in stiinta economica sau juridica.

Intr-o alta definitie populara a banilor care este prea larga, se trateaza banii ca sinonim al *avutiei*. A spune ca “cineva are o multime de bani” inseamna ca acel cineva este bogat (avut).

Moneda a contribuit substantial la patrimoniul de valori al omenirii in cursul mileniilor. Fiind in primul rand un instrument social-economic, indispensabil oricarei economii, ea a reprezentat “o institutie istorica, a urmat si urmeaza evolutia societatii umane”.

Ascensiunea sau declinul natiunilor a fost adesea marcata profund de modurile de administrare a monedei, care s-a manifestat - dupa caz – ca factor al dezvoltarii ori ca obstacol in calea evolutiei, avantajand ori impiedicand, influenta sa asupra comunitatilor umane resfrangandu-se in doua chipuri, precum, simbolic a si fost creat: din avers si revers.

Aparitia si circulatia monedei in stransa corelatie cu economiile popoarelor au dus la afirmarea sa plenara, la asimilarea ei de catre diferitele colectivitati umane.

Utilizarea sa la nivelul planetar a determinat abordarea fenomenelor monetare de catre teoreticieni printr-o varietate apreciabila de explicatii, solutii si forme de exprimare, de cele mai multe ori vadit contradictorii.

Controversele asupra naturii si functiilor monedei persista de secole si probabil ca acumularea progresiva a informatiilor prin utilizarea tehnicilor moderne de investigare va lansa noi ipoteze, teorii si metode in acest domeniu.

Din complexitatea fenomenului monetar deriva si multitudinea definitiilor date monedei, datorita cunoasterii variate sau insuficiente a genezei, manifestarilor si functiilor ei. Unele definitii exprima particularitati ale monedei (actuale sau cele ce s-au perpetuat in timp), altele o considera ca fiind marfa ori pur si simplu o notiune abstracta.

Intr-o definitie prin moneda este desemnat orice bun acceptat ca instrument liberator de creditorii sau vanzatori, un “bon” pentru cumpararea marfurilor. Intr-un alt punct de vedere se considera ca atunci “cand o marfa serveste continuu ca intermediar pentru schimburi indirecte, ea devine moneda”.

Moneda, in forma ei clasica de disc metalic cu o greutate determinata, se utilizeaza ca mijloc de circulatie, de plata si teaurizare. Ea reprezinta un instrument-etalon legal de plata pentru facilitarea schimburilor, pentru acumulari, fiind masuratorul general de valori care poarta girul autoritatii emitente, statul, si care se bucura de incredere publica.

Functiile monedei

Functiile monedei au evoluat in timp odata cu dezvoltarea productiei si schimbul de marfuri. La aparitie moneda a servit ca masura a valorii si mijloc de circulatie a marfurilor: incepand a fi practicate apoi vanzarile de credit si imprumutul de capital, ea dobandeste si rolul de mijloc de plata, pentru ca in cele din urma, odata cu crearea pietei mondiale, sa indeplineasca functia de bani universali, slujind in circulatia internationala a valorilor materiale ca mijloc general de schimb.

- Functia de evaluare a valorilor economice. Cu moneda se masoara valori materiale, se exprima preturile, puterea de cumparare, creditul.**

Cand moneda este marfa, fiind turnata din metal pretios (aur, argint) ea are o valoare intrinseca, pretuind prin sine insasi are o putere de cumparare corespunzatoare acestei valori. In acest caz, moneda cu valoare proprie serveste ca etalon direct pentru alte valori. Cand insa reprezinta doar un semn, un bon, ea are numai valoare corespunzatoare marfurilor ce pot fi achizitionate in schimbul ei. Si aceasta moneda are putere de cumparare, valoare deci, putand servi ca etalon pentru alte valori, dar este in fapt numai intermediar intre marfuri. Cu moneda se exprima preturile care sunt expresia monetara a valorii.

- **Functia de mijlocire a schimburilor de bunuri si servicii prin intermediul operatiunilor de vanzare-cumparare. Moneda mijloceste circulatia marfurilor, ea insasi fiind o marfa intermediara. Datorita dezvoltarii continue a economiei, moneda a devenit un instrument economic “par excellence”, utilitatea ei ca mijloc de schimb fiind primordiala in raport cu alte functii. Moneda a evoluat neintrerupt cu productia si schimbul de marfuri; prin schimb, produsele devin marfuri a caror circulatie este inlesnita de moneda. Marfurile, serviciile si moneda se afla intr-o relatie economica indisolubila.**

- **Functia de mijlocire a platilor. Moneda dobandeste calitatea de moneda legala pentru ca creditorul este obligat sa primeasca moneda aflata in circulatie la data lichidarii unei datorii. Ea poate fi intrebuintata la efectuarea oricaror plati, de catre oricare dintre subiectele de drept, indiferent de categoria marfurilor ori serviciilor supuse acestui act commercial. Valoarea esentiala a monedei rezida in puterea ei de cumparare si de efectuare a platii.**

- **Functia de mijlocire a creditului.** Creditul reprezinta transmiterea temporara a unei puteri de cumparare; el este un imprumut de moneda. Montesquieu afirma ca “banul este un semn al valorii si cui ii lipseste trebuie sa-l imprumute”. Creditul in moneda este cel mai generalizat. Fizic si functional, moneda este un document de credit pentru cel ce o primeste, cat si pentru cel ce o livreaza. Orice moneda este fiduciara, deci este bazata pe creditul care i se acorda. Moneda serveste ca mijloc de acordare a creditului.

- **Functia de mijlocire a economiilor.** Disponibilitatile temporare ale populatiei se pot valorifica prin intermediul monedei. In acest mod, moneda transforma in capital, care se poate utiliza eficient in circulatia monetara.

- **Functia de teaurizare.** Cu ajutorul monedei se pot pastra si transfera valorile care se cer mentinute in timp pe o perioada indelungata. De asemenea, valorile pot trece de la un detinator la altul in modul cel mai eficient prin intermediul monedei. Teaurizarea se realizeaza in conditiile circulatiei banilor cu valoare integrala (de aur) cand functia de mijloc de circulatie si de plata este indeplinita de catre monedele din metal obisnuit sau bancnote, acesti bani lipsiti de valoare intrinseca inlocuindu-i pe cei din metal pretios, care sunt transformati in lingouri, putand fi pastrati ori vanduti sub aceasta forma, dupa greutate, ca orice marfa.

- **Functia sociala de distribuire si redistribuire a bunurilor si serviciilor.** Produsul social se distribuie cu ajutorul monedei celor care au contribuit direct sau indirect la crearea lui. Moneda inlesneste o buna utilizare a factorilor de productie nationala, asigurand o repartitie cat mai justa a produsului social.

Aceste functii ale monedei nu se cer indeplinite cu necesitate, cumulativ, de catre o marfa pentru a fi considerata moneda. Este suficient ca ea sa indeplineasca o singura functie din cele amintite pentru a deveni moneda, daca este asimilata ca atare.

In ultimii ani moneda exista tot mai rar prin materialitatea ei, dar exista totdeauna prin functiile pe care le indeplineste.